

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

SROVNÁVACÍ STUDIE

Rodičovská odpovědnost a péče o dítě ve vybraných evropských právních řádech

Rodičovská odpovědnost a řešení neshod rodičů o
péči o dítě ve vybraných evropských právních řádech

Obsah:

ÚVOD	3
DÁNSKO	8
FRANCIE	8
ITÁLIE	10
NĚMECKO	10
NORSKO	11
POLSKO	12
RAKOUSKO	13
SLOVENSKO	14
ŠPANĚLSKO	15
ŠVÉDSKO	16
ZDROJE	17

Srovnávací studie č. 5.462
září 2026
autor: Marie Pýchová

VEŘEJNÉ

Shrnutí

Studie představuje podrobný **přehled právní úpravy rodičovské odpovědnosti** a forem péče o děti ve vybraných evropských zemích. Práce se zaměřuje na **komparaci**, přičemž analyzuje, jak jednotlivé státy řeší neshody rodičů v zásadních otázkách a za jakých podmínek lze tato práva omezit. Hlavní otázka, na kterou se práce zaměřuje, je, zda je možné v evropských právních řádech svěřit fakticky do péče jednoho rodiče, aniž by tím byla omezena rodičovská odpovědnost druhého. Zjištění jsou uvedena ve srovnávací tabulce v úvodu této práce.

Práce podrobně popisuje legislativu v **Dánsku, Francii, Itálii, Německu, Norsku, Polsku, Rakousku, Slovensku, Španělsku a Švédsku**.

Zásadním prvkem metodologie je **odlišení faktické osobní péče o dítě od právního rozsahu rodičovské odpovědnosti**. Práce reflektuje moderní trendy právních úprav, které se odklánějí od rozlišování jednotlivých forem a staví do popředí **nejlepší zájem dítěte** jako flexibilní a adaptabilní koncept, který musí být posuzován individuálně v každém konkrétním případě.

Rodičovská odpovědnost je institut, jehož obsah se v evropských právních řádech výrazně liší. Státy zásadně definují rodičovskou odpovědnost jako odpovědnost, kterou vykonávají oba rodiče **společně** bez ohledu na jejich rozchod.

Státy primárně upřednostňují **dohodu** mezi rodiči týkající se péče o dítě či jeho bydliště. Dohody zpravidla nemají předepsaná formální pravidla a jejich základem je, že je soud, či jiný orgán vybavený příslušnou pravomocí, pouze potvrzuje. Dohoda by měla obsahovat vymezení jednotlivých práv a povinností vůči dítěti. V případě, že mezi rodiči nelze dosáhnout dohody, musí soud rozhodnout o nastavení jednotlivých práv a povinností.

Právní úpravy sledovaných států zakotvují různé formy péče o dítě, přičemž nejčastěji vycházejí **ze společné péče obou rodičů**, kterou doplňují možnost **péče výlučné**. V některých státech je společná péče výslovně stanovena jako základní či preferovaný model, zatímco výlučná péče představuje výjimku podmíněnou zejména nejlepším zájmem dítěte. Právní úpravy zároveň v různé míře umožňují **střídavou péči**. Některé státy však jednotlivé formy péče právně nevymezují jako samostatné modely, ale upravují především výkon rodičovské odpovědnosti a bydliště dítěte. Z komparace dále vyplývá, že ve většině sledovaných států může **dítě fakticky žít u jednoho rodiče, aniž by tím automaticky zanikla společná rodičovská odpovědnost obou rodičů**.

Jak již bylo uvedeno, pokud se rodiče nedohodnou, soud musí rozhodnout o nastavení jednotlivých práv a povinností, případně o svěření dítěte **do výlučné péče** jednoho rodiče. Výlučná péče je ve většině států vnímána jako krajní řešení, jelikož může oslabit zapojení druhého rodiče do života dítěte. Soudy proto musí své rozhodnutí řádně odůvodnit. Rozhodujícím kritériem v právních řádech přitom zpravidla zůstává **nejlepší zájem dítěte**. Jedná se o neurčitý právní pojem, který nemá v zákonech pevnou a univerzální definici. Jeho výklad vychází z judikatury, což umožňuje jeho pružnou aplikaci v jednotlivých případech. Mimo obecné kritérium nejlepšího zájmu dítěte některé právní řády zohledňují také **schopnost rodičů vzájemně spolupracovat a dohodnout se** na otázkách týkajících se dítěte, přičemž její absence může být důvodem pro svěření dítěte do výlučné péče jednoho z rodičů. Právní úpravy sledovaných států zpravidla **nestanovují demonstrativní ani taxativní výčet důvodů**, pro které lze dítě svěřit do výlučné péče jednoho z rodičů, a ponechávají soudům prostor posoudit konkrétní okolnosti případu s ohledem na nejlepší zájem dítěte.

Obsah

ÚVOD	3
SROVNÁVACÍ TABULKA	5
DÁNSKO	8
FRANCIE	8
ITÁLIE	10
NĚMECKO	10
NORSKO	11
POLSKO	12
RAKOUSKO	13
SLOVENSKO	14
ŠPANĚLSKO	15
ŠVÉDSKO	16
ZDROJE	17

Úvod

Rodičovská odpovědnost je institut, který se v evropském spektru výrazně liší a nelze tak určit univerzální přístup státu, který by bylo možné jednoduše mezi sebou komparovat. Odlišnosti spočívají zásadně ve vymezení obsahu rodičovské odpovědnosti, tedy v tom, která práva a povinnosti rodičů jsou pod tento institut podřazena. Zatímco některé právní řády do něj zahrnují zejména péči o dítě, jeho zastupování a rozhodování o jeho osobních a majetkových záležitostech, jiné tyto otázky systematicky oddělují od úpravy styku či vyživovací povinnosti. Práce neobsahuje přesná vymezení jednotlivých práv a povinností vzhledem k svému zaměření.

Některé státy faktickou péčí jakožto jednu z otázek týkající se dítěte zaměňují za **rozhodnutí o bydlišti**. Určením bydliště se právní řády vyhýbají možnému nálepkování péče a dělení jednotlivých úkonů mezi rodiče. Úvaha omezení nálepkování jednotlivých péčí se projevuje i v právním řádu, kdy státy v právním řádu neupravují jednotlivé kategorie péčí (výlučná, společná či střídavá). Státy primárně upřednostňují **dohodu** mezi rodiči týkající se péče o děti či bydliště dítěte.

Dohody nemají žádná předepsaná pravidla, základem je, že danou dohodu soud či orgán nabytý touto pravomocí pouze potvrzuje a v případě, že dohoda by mohla ohrozit nejlepší zájem dítěte, tak takovou dohodu nepotvrdí. Dohoda by měla obsahovat vymezení jednotlivých úkonů a povinností vůči dítěti. V některých zemích je povinné určení styku či výživné. Například severské země zásadně složky rodičovské povinnosti oddělují do jednotlivých dohod. Danou dohodu lze měnit na návrh jedné strany a soudy mohou přistoupit k předběžným opatřením v případě narušení nejlepšího zájmu dítěte.

V případě, že nelze dojít k dohodě mezi rodiči, soud je povinen rozhodnout o nastavení jednotlivých povinností. Při rozhodování soudy postupují na základě různých kritérií. Hlavním rozhodovacím kritériem je nejlepší zájem dítěte. Některé právní řády explicitně definují nejlepší zájem dítěte, jiné preferují výklad pojmu pomocí judikatury soudu. Soud ve svém rozhodnutí musí řádně odůvodnit rozdělení jednotlivých povinností či péče.

Pro každý právní řád jsou proto sledovány čtyři základní otázky:

1. Rodičovská odpovědnost

Sleduje základní zákonnou právní úpravu rodičovské odpovědnosti, popř. jiné přístupy k danému institutu

2. Právně zakotvená péče / bydliště dítěte

Zkoumá, zda právní řád rozlišuje typy péče o dítě, tedy zda umožňuje společnou, střídavou či výlučnou péči.

3. Umožňuje právní řád, aby dítě žilo pouze nebo převážně u jednoho rodiče, aniž by druhý rodič pozbyl rodičovskou odpovědnost?

Tato otázka má zjistit, zda je výlučná péče automaticky spojena s výlučnou rodičovskou odpovědností, nebo zda mohou oba rodiče zůstat jejími nositeli.

4. Podmínky svěření dítěte jednomu rodiči

Pokud se rodiče nedohodnou o péči o dítě a soud má nastavit jednotlivá práva a povinnosti, za jakých podmínek může dítě přenechat do výlučné péče. Zásadní pro porovnání právní úpravy je, zda má soud zakládat své rozhodnutí na nejlepším zájmu dítěte, nebo zda zákon nestanovuje další konkrétní důvody.

Srovnávací tabulka

Níže jsou uvedeny základní poznatky a zjištění na základě zkoumaných otázek.

Stát	Rodičovská odpovědnost	Právně zakotvena péče / bydliště dítěte	Může dítě žít pouze u jednoho rodiče při zachování odpovědnosti obou?	Za jakých podmínek soud přenechá dítě do výlučné péče?
Dánsko	Společná nebo výlučná odpovědnost/péče (forældremyndighed).	Bydliště (bopæl) je samostatná otázka; dítě může mít bydliště u jednoho rodiče nebo sdílené.	Bydliště dítěte u jednoho rodiče samo o sobě neznamená výlučnou rodičovskou odpovědnost.	Soud může společnou odpovědnost zrušit jen tehdy, pokud existují důvody se domnívat, že rodiče nejsou schopni spolupracovat na záležitostech dítěte v jeho nejlepším zájmu.
Francie	Zpravidla společná (autorité parentale).	Résidence dítěte může být stanovena u jednoho rodiče, nebo jako střídavá résidence u obou rodičů.	Bydliště dítěte u jednoho rodiče neznamená automaticky výlučný výkon rodičovské odpovědnosti.	Pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte.
Itálie	Společnou rodičovskou odpovědnost (responsabilità genitoriale) vykonávají rodiče po vzájemné dohodě, pokud nedojde ke shodě, rozhoduje soud.	Společná péče (affido condiviso) je pravidlem; výlučná péče (affidamento) je možná při rozporu se zájmem dítěte a to výjimečně.	Výlučný výkon může být spojen s omezením druhého rodiče v otázkách běžné správy.	Soud může svěřit děti do péče jednoho z rodičů pouze tehdy, pokud s odůvodněním usoudí, že svěřením dětí do péče druhého rodiče je v rozporu s nejlepším zájmem dítěte.
Německo	Zpravidla společná (elterliche Sorge).	Základní je společná, možná i výlučná či střídavě u obou; 50:50 není zákonným modelem, ovšem je judikaturou preferovaný.	Výlučná péče dítěte nezpůsobuje zánik společné rodičovské odpovědnosti.	Soud může svěřit dítě do výlučné péče, pokud by to bylo v nejlepším zájmu dítěte.

Stát	Rodičovská odpovědnost	Právně zakotvena péče / bydliště dítěte	Může dítě žít pouze u jednoho rodiče při zachování odpovědnosti obou?	Za jakých podmínek soud přenechá dítě do výlučné péče?
Norsko	Společná rodičovská odpovědnost (foreldreansvar) zpravidla pokračuje i po rozchodu; soudním rozhodnutím/dohodou může být svěřena jednomu rodiči.	Zásadní pro rozhodování o každodenní péči je trvalé bydliště, dohodou ujednané společné nebo výlučné, soudním rozhodnutím zásadně výlučné.	Rodič, u kterého dítě trvale nežije, je vyloučen z rozhodování každodenního života.	Při neshodě rodičů rozhoduje soud podle nejlepšího zájmu dítěte.
Polsko	Zpravidla společná (władza rodzicielska)	Dítě může být svěřeno do péče jednomu rodiči nebo může být péče vykonávána oběma.	Ano, ale při svěření výkonu rodičovské moci jednomu rodiči může být výkon druhého současně omezen.	Pokud je to v nejlepším zájmu dítěte.
Rakousko	Zpravidla společná odpovědnost (Obsorge) obou rodičů, rozchod sám o sobě společnou Obsorge neruší.	Výhradní/společná V rámci společné péče se samostatně řeší hlavní domácnost / místo, kde dítě převážně žije.	Dítě může převážně žít u jednoho rodiče, aniž by druhý rodič ztratil společnou odpovědnost.	Soud může dítě svěřit do výlučné péče při ohrožení blaha dítěte.
Slovensko	Zpravidla společná	Zákonné typy péče: výlučná, společná a střídavá	Ano, zachovává.	Zákon neukládá žádné podmínky, záleží na úvaze soudu.
Španělsko	Rodičovská odpovědnost (patria potestad) zpravidla náleží oběma rodičům i po rozchodu.	Dítě může žít u jednoho rodiče nebo v režimu společné péče; výkon jednotlivých funkcí může být upraven soudem.	Pokud rodiče žijí odděleně, rodičovskou pravomoc vykonává ten rodič, se kterým dítě žije.	Soud může na základě odůvodněné žádosti druhého rodiče v nejlepším zájmu dítěte udělit rodičovskou pravomoc žádajícímu rodiči, aby ji vykonával společně s druhým rodičem, nebo rozdělit funkce spojené s jejím výkonem mezi ně.

Stát	Rodičovská odpovědnost	Právně zakotvena péče / bydliště dítěte	Může dítě žít pouze u jednoho rodiče při zachování odpovědnosti obou?	Za jakých podmínek soud přenechá dítě do výlučné péče?
Švédsko	Zákon nezná přímo pojem rodičovská odpovědnost. Společná nebo výlučná péče (vårdnad)	Bydliště (boende) je samostatná otázka; dítě může žít u jednoho rodiče nebo u obou.	Při společné vårdnad může dítě bydlet pouze u jednoho rodiče. Druhý je omezen na otázky běžné správy.	Soud může rozhodnout o výlučné vårdnad jednoho rodiče, pokud je to v nejlepším zájmu dítěte.

Dánsko

Dánská právní úprava¹ vychází především z požadavku dohody rodičů a z principu nejlepšího zájmu dítěte. Rozhodnutí týkající se dítěte musí být činěna s ohledem na jeho blaho a na ochranu před násilím nebo jiným zacházením, které by jej vystavovalo újmě či nebezpečí, včetně situací, kdy je dítě svědkem násilí.² Dánská úprava zároveň poměrně výrazně odděluje otázku rodičovské odpovědnosti a bydliště dítěte.

Ze zákona se rodiče mohou dohodnout na společné péči nebo na převedení péče z jednoho rodiče na druhého. Taková dohoda musí být pro svou platnost oznámena rodinnému soudu, který ji za zákonem stanovených podmínek pouze eviduje či potvrzuje.³ Dohodu lze následně také změnit. Výlučná péče tak může vzniknout nejen rozhodnutím soudu, ale také dohodou rodičů.⁴

Významnou zvláštností dánské úpravy je samostatné řešení bydliště dítěte. Pokud dítě žije s jedním rodičem, tento rodič může rozhodovat o obecných otázkách každodenního života dítěte. Při společném bydlišti dítěte však některá rozhodnutí vyžadují dohodu obou rodičů.⁵

Pokud mezi rodiči vznikne neshoda ohledně péče, bydliště dítěte nebo styku, může rozhodnout příslušný rodinný orgán či soud. V případě společné péče může být tato péče ukončena a dítě svěřeno do výlučné péče jednoho rodiče, pokud rodiče nejsou schopni spolupracovat v nejlepším zájmu dítěte. Schopnost rodičů spolupracovat tak představuje vedle obecného kritéria nejlepšího zájmu dítěte významnou okolnost při rozhodování o zachování společné péče. Soud může rovněž v průběhu řízení rozhodnout o dočasné péči nebo dočasném bydlišti dítěte u jednoho z rodičů.

Omezení rodičovské odpovědnosti je v Dánsku upraveno také prostřednictvím zvláštních omezení pro rodiče odsouzené za závažné trestné činy. Jedná se například o incest, některé sexuální trestné činy, usmrcení, těžké ublížení na zdraví, mrzačení ženských pohlavních orgánů nebo obchodování s lidmi. Pokud byl rodič za takový trestný čin pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo k jinému zákonem stanovenému trestu, nelze mu zásadně svěřit péči o dítě, určit jeho bydliště u tohoto rodiče nebo mu přiznat styk s dítětem, není-li takové rozhodnutí v nejlepším zájmu dítěte. Při rozhodování mohou příslušné orgány ověřovat informace o odsouzení v centrálním rejstříku trestů.⁶

Francie

Francouzská právní úprava⁷ rozhodování o péči je tradičně úzce spojena s rozhodnutím o rozvodu, popřípadě rozchodu. Základním principem je, že rodičovskou odpovědnost (*autorité parentale*) vykonávají oba rodiče společně⁸, a to bez ohledu na jejich odloučení či rozvod.⁹ Rodičovská odpovědnost náleží rodičům do dosažení zletilosti dítěte nebo jeho emancipace a zahrnuje

¹ Bekendtgørelse af forældreansvarsloven (zákon o rodičovské odpovědnosti), online - <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/776>, cit. 20. 8. 2026

² § 4 Bekendtgørelse af forældreansvarsloven

³ § 9 Bekendtgørelse af forældreansvarsloven

⁴ § 13 Bekendtgørelse af forældreansvarsloven

⁵ § 3 Bekendtgørelse af forældreansvarsloven

⁶ § 4a Bekendtgørelse af forældreansvarsloven

⁷ Civil Code (občanský zákoník), online -

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070721/LEGISCTA000006136194/#LEGISCTA000006136194, cit. 16. 8. 2026

⁸ Article 372 Civil Code

⁹ Article 373-2 Civil Code

zejména povinnost a právo chránit jeho bezpečnost, zdraví, soukromí a morálku, zajistit jeho vzdělávání a podporovat jeho rozvoj s náležitým respektem k jeho osobě.¹⁰

Základním prvkem úpravy poměrů dítěte je určení jeho bydliště. Rodiče by se proto měli dohodnout na určení těchto poměrů, od kterých se i následně odvíjí způsob výkonu rodičovské odpovědnosti ve formě primárního pečujícího rodiče.¹¹ Pokud se nedohodnou, rozhoduje soud. Při svém rozhodování přihlíží zejména k dosavadní praxi rodičů a jejich předchozím dohodám, názoru dítěte, schopnosti každého rodiče plnit své povinnosti a respektovat práva druhého rodiče, výsledkům případných znaleckých posudků a dalším zjištěným okolnostem.¹²

Z hlediska forem péče francouzská právní úprava umožňuje především střídavé bydliště dítěte u obou rodičů nebo bydliště u jednoho z rodičů. Střídavé bydliště může být nařízeno i prozatímně, pokud se rodiče na bydlišti nedohodnou, přičemž následně soud rozhodne o konečném uspořádání. Pokud je bydliště dítěte určeno u jednoho rodiče, soud současně stanoví podmínky výkonu práva druhého rodiče na styk s dítětem, včetně možnosti přenocování.¹³ Za určitých okolností může být styk realizován v kontrolovaném prostředí nebo za účasti třetí osoby, pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte nebo bezpečnost rodičů či dítěte.¹⁴ Určení bydliště dítěte u jednoho rodiče samo o sobě neznamená, že druhý rodič ztrácí rodičovskou odpovědnost.

V případě neshody rodičů o významné otázce týkající se dítěte, například o zdravotní péči nebo školní docházce, rozhoduje rodinný soud. Při rozhodování může zohlednit také názor dítěte. Dítě může pouze za stanovených podmínek vyjádřit svůj názor a požádat o slyšení soudem. Soud může v návaznosti na konkrétní situaci rovněž upravit podmínky styku s dítětem nebo výživné.¹⁵

Výlučný výkon rodičovské odpovědnosti jedním rodičem představuje výjimku. Pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte, může soud svěřit výkon rodičovské odpovědnosti pouze jednomu z rodičů.¹⁶ Ani v případě výlučného výkonu však rodič, který rodičovskou odpovědnost nevykonává, není zcela zbaven vztahu k dítěti. Za zákonem stanovených podmínek si zachovává právo a povinnost sledovat jeho výchovu a vzdělávání a musí být informován o důležitých rozhodnutích týkajících se jeho života. Soud může rovněž upravit jeho styk s dítětem tak, aby byl zachován jejich vztah.¹⁷

K omezení výkonu rodičovské odpovědnosti může dojít také v situaci, kdy rodič není schopen projevit svou vůli, například z důvodu nezpůsobilosti, nepřítomnosti nebo jiné překážky. V takovém případě zákon stanoví omezení jeho možnosti rodičovskou odpovědnost vykonávat.¹⁸ Soudce rodinného soudu k omezení nebo odebrání rodičovské pravomoci přistupuje pouze ve výjimečných situacích. Zákon upravuje situace jako ohrožení dítěte (rodič, která je odsouzený za fyzické/psychické násilí na dítěti či na druhém rodiči)¹⁹, zjevný nezájem²⁰ či jiné judikaturou podpořené situace.²¹

¹⁰ Article 371-1 Civil Code

¹¹ Article 373-2-2 Civil Code

¹² Article 373-2-11 Civil Code

¹³ Article 373-2-9 Civil Code

¹⁴ Article 373-2-9 Civil Code

¹⁵ <https://www.tribunal-familial.fr/tribunal-familial-scolarite-decisions-medicales-enfant-divorce.html>, cit. 28. 7. 2026

¹⁶ Article 373-2-1 Civil Code

¹⁷ Article 373-2-1 Civil Code

¹⁸ Article 373 Civil Code

¹⁹ Article 378-1 Civil Code

²⁰ Article 378 Civil Code

²¹ <https://www.tribunal-familial.fr/cas-autorite-parentale-limitee-reiree-tribunal-familial.html>, cit. 28.7. 2026

Itálie

Základním italským modelem²² je společná péče (*affidamento condiviso*), při níž oba rodiče vykonávají rodičovskou odpovědnost a společně rozhodují o významných otázkách týkajících se dítěte, zejména o jeho vzdělávání, výchově, náboženském přesvědčení a zdraví. Rodičovská odpovědnost obou rodičů přitom nezaniká jejich rozlukou, rozvodem ani prohlášením manželství za neplatné či jeho neplatností.²³

Při společné péči rodiče rovněž společně rozhodují o obvyklém bydlišti dítěte. V rozhodnutích, která mají pro dítě zásadní význam platí, že pokud se rodiče na významné otázce nedohodnou, může se kterýkoli z nich obrátit na soud. Jedná se zejména o otázky obvyklého bydliště dítěte nebo volby vzdělávací instituce. Soudce nejprve vyslechne rodiče a dítě, které dosáhlo dvanácti let, případně i mladší dítě, pokud je schopno rozlišování, a pokusí se dosáhnout dohody. Pokud dohody nelze dosáhnout, přijme rozhodnutí, které považuje za nejvhodnější s ohledem na zájem dítěte. U běžných záležitostí může soud rovněž stanovit, že rodiče budou rodičovskou odpovědnost vykonávat odděleně.²⁴

Vedle společné péče umožňuje italská právní úprava také výlučnou péči (*affidamento esclusivo*). Soud může svěřit dítě do výlučné péče jednoho rodiče pouze tehdy, pokud dospěje k odůvodněnému závěru, že svěření dítěte do společné péče nebo do péče druhého rodiče by bylo v rozporu s jeho nejlepším zájmem. O výlučnou péči může požádat kterýkoli z rodičů. Samotné svěření dítěte do výlučné péče však neznamená automatické vyloučení druhého rodiče z rozhodování o všech otázkách týkajících se dítěte. Není-li soudem stanoveno jinak, významná rozhodnutí jsou i nadále přijímána oběma rodiči. Rodič, kterému dítě nebylo svěřeno, si rovněž zachovává právo a povinnost dohlížet na jeho výchovu a vzdělávání a může se obrátit na soud, pokud se domnívá, že bylo přijato rozhodnutí odporující zájmům dítěte.²⁵

K omezení či zániku výkonu rodičovské odpovědnosti může dojít z různých důvodů. Pokud jednomu z rodičů brání ve výkonu rodičovské odpovědnosti vzdálenost, nezpůsobilost nebo jiná překážka, může ji vykonávat výhradně druhý rodič.²⁶ Závažnějším zásahem je zbavení rodičovské odpovědnosti, k němuž může soud přistoupit tehdy, pokud rodič porušuje nebo zanedbává povinnosti spojené s rodičovskou odpovědností nebo zneužívá pravomoci s vážnou újmou na dítěti. V případě závažného ohrožení dítěte může soud současně nařídít jeho odebrání z rodinného prostředí nebo vykázaní rodiče či jiné osoby, která s dítětem žije a která jej týrá nebo zneužívá.²⁷ Pokud pominou důvody, pro které byl rodič rodičovské odpovědnosti zbaven, může soud její výkon obnovit, pokud již nehrozí dítěti újma.²⁸

Německo

Německá právní úprava²⁹ vychází ze **společného výkonu** rodičovské odpovědnosti obou rodičů, která není dotčena jejich rozchodem či rozvodem. Rodičovská odpovědnost (*elterliche Sorge*)

²² Codice civile (občanský zákoník), online - <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:codice.civile:1942-03-16;262~art2643>, cit. 17. 8. 2026

²³ Article 337-bis Codice Civile

²⁴ Article 337-ter. Codice Civile

²⁵ Article 337-ter. Codice Civile

²⁶ Article 317 Codice Civile

²⁷ Article 330 Codice Civile, Article 333 Codice Civile,

²⁸ Article 332 Codice Civile

²⁹ Bürgerliches Gesetzbuch (BGB), online - <https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/BJNR001950896.html#BJNR001950896BJNG015202377>, cit. 1. 8. 2026

zahrnuje zejména právo a povinnost o dítě pečovat, dohlížet na něj a určovat jeho bydliště.³⁰ Německá právní úprava rovněž výslovně chrání vztah dítěte s oběma rodiči. Dítě má právo na styk s každým z rodičů a každý rodič má právo i povinnost tento styk udržovat.³¹

Právní úprava přitom odděluje rodičovskou odpovědnost od faktického bydliště dítěte. Rozchod nebo rozvod rodičů tedy sám o sobě nevede ke změně výkonu rodičovské odpovědnosti, rodiče se však musí dohodnout na praktickém uspořádání péče a bydliště dítěte. Při úpravě poměrů k dítěti je upřednostňována dohoda rodičů.

Německý občanský zákoník (BGB) nevymezuje jednotlivé modely péče jako samostatné právní režimy, ale pracuje především s institutem společné rodičovské odpovědnosti (*elterliche Sorge*). Podle § 1671 BGB může rodinný soud na návrh rodiče a se souhlasem druhého rodiče převést rodičovskou odpovědnost na jednoho rodiče. Soud tak učiní zejména tehdy, pokud je to s ohledem na nejlepší zájem dítěte a jeho věk. Německá úprava tak umožňuje, aby dítě fakticky žilo převážně nebo výlučně u jednoho rodiče, aniž by tím nutně zanikla společná rodičovská odpovědnost. I nadále má možnost se podílet po dohodě s druhým rodičem na rozhodování, které se týkají každodenního fungování dítěte.³²

V případě významných záležitostí týkajících se dítěte mají rodiče se společnou rodičovskou odpovědností rozhodovat vzájemnou dohodou a s ohledem na blaho dítěte.³³ Pokud se rodiče na konkrétní významné otázce nedohodnou, může rodinný soud na návrh jednoho z nich převést rozhodovací pravomoc v této konkrétní věci nebo v určité oblasti na jednoho z rodičů. Může se jednat například o rozhodování o místě bydliště dítěte. Soud tak nemusí rozhodnout o úplném odejmutí společné rodičovské odpovědnosti, ale může přenést pouze její určitou část na jednoho rodiče.³⁴

K omezení či odnětí rodičovské odpovědnosti může dojít v případech stanovených zákonem. Rodičovská odpovědnost může být kupříkladu pozastavena, pokud rodič nemůže své rodičovské povinnosti fakticky vykonávat, například v případně situací souvisejících s jeho způsobilostí.³⁵ Významnější zásah představuje částečné nebo úplné odnětí rodičovské odpovědnosti. K němu může rodinný soud přistoupit tehdy, pokud je ohroženo tělesné, duševní nebo psychické blaho dítěte nebo jeho majetek a rodiče nejsou schopni či ochotni toto ohrožení odstranit.³⁶ Zákon explicitně neurčuje skutečnosti, které jsou by měly za následek odebrání rodičovské odpovědnosti. Soud při svém rozhodování tak musí postupovat podle zásady proporcionality a nejprve zvažuje mírnější opatření.

Norsko

Norská právní úprava³⁷ výrazně odděluje rodičovskou odpovědnost (*foreldreansvar*), bydliště dítěte (*fast bosted*) a styk s dítětem (*samvær*). Rodičovská odpovědnost zahrnuje zejména právo a povinnost rozhodovat o osobních záležitostech dítěte, například o jeho jménu, náboženské příslušnosti, souhlasu s lékařským ošetřením nebo žádosti o cestovní pas. Rodiče mají zásadně rodičovskou odpovědnost společně, mohou se však dohodnout na jejím výlučném výkonu jedním

³⁰ § 1631 BGB

³¹ § 1684 BGB

³² § 1687b BGB

³³ § 1627 BGB

³⁴ § 1628 BGB

³⁵ § 1673 BGB

³⁶ § 1666 BGB

³⁷ Lov om barn og foreldre (barnelova) (zákon o dětech a rodičích), online -

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>

z rodičů nebo může o jejím uspořádání rozhodnout soud.³⁸ Bydliště dítěte a jeho styk s druhým rodičem jsou přitom upraveny samostatně.

Z hlediska bydliště dítěte mohou rodiče uzavřít dohodu, že dítě bude trvale žít u jednoho z nich, nebo že bude mít trvalé bydliště u obou rodičů. Pokud se rodiče nedohodnou, soud zpravidla rozhodne, že dítě bude trvale žít u jednoho z rodičů.³⁹

Skutečnost, že dítě trvale žije pouze s jedním rodičem, má přitom vliv na rozsah jeho rozhodovacích pravomocí. Pokud mají rodiče společnou rodičovskou odpovědnost, ale dítě má trvalé bydliště pouze u jednoho z nich, může tento rodič samostatně rozhodovat o řadě významných otázek souvisejících s každodenním životem dítěte, například o tom, zda dítě bude navštěvovat mateřskou školu nebo kde bude v rámci Norska bydlet. Ovšem již nemůže bez dohody s druhým rodičem rozhodovat například o přestěhování ze země.⁴⁰

Pokud však jde o otázky, u nichž zákon vyžaduje společné rozhodnutí rodičů, musí rodiče dosáhnout dohody. Pokud dohody nedosáhnou, mohou využít mediaci a následně se obrátit na soud. Při neshodě se přitom může řešit nejen konkrétní otázka, ale v rámci soudního řízení může být přezkoumáno také celé uspořádání rodičovské odpovědnosti, bydliště dítěte nebo styku s dítětem.⁴¹

Norský systém je tedy založen na kombinaci několika samostatných institutů, které lze podle konkrétní situace různě kombinovat. Rodiče například mohou mít společnou rodičovskou odpovědnost, dítě může mít trvalé bydliště u jednoho z nich a druhému rodiči může náležet právo na pravidelný styk s dítětem. Alternativně mohou rodiče sjednat výlučnou rodičovskou odpovědnost jednoho z nich nebo společné trvalé bydliště dítěte.

K omezení nebo odnětí rodičovské odpovědnosti může dojít dohodou rodičů, která musí být oznámena příslušnému orgánu, nebo na základě soudního rozhodnutí. Soud může v řízení podle zákona o péči o děti přezkoumat stávající uspořádání rodičovské odpovědnosti a za zákonem stanovených podmínek ji rodiči odejmout.⁴²

Polsko

Polská právní úprava⁴³ upravuje poměry k nezletilému dítěti v souvislosti s rozhodnutím o rozvodu. V rozsudku o rozvodu soud rozhodne o výkonu rodičovské odpovědnosti k nezletilému dítěti obou manželů a o způsobu jejich styku s dítětem. Současně stanoví, jakou částkou je každý z rodičů povinen přispívat na náklady jeho výživy a výchovy.⁴⁴

Základním východiskem polské právní úpravy je společný výkon rodičovské odpovědnosti oběma rodiči.⁴⁵ Rodičovská odpovědnost zahrnuje zejména právo a povinnost pečovat o osobu a majetek dítěte a vychovávat jej s respektem k jeho důstojnosti a právům.⁴⁶ Soud ponechá rodičovskou odpovědnost oběma rodičům, pokud předloží písemnou dohodu o jejím výkonu a o styku

³⁸ § 34 Lov om barn og foreldre (barnelova)

³⁹ § 36 Lov om barn og foreldre (barnelova)

⁴⁰ § 40 Lov om barn og foreldre (barnelova)

⁴¹ § 37 Lov om barn og foreldre (barnelova)

⁴² §56 Lov om barn og foreldre (barnelova)

⁴³ Kodeks rodzinny i opiekuńczy (rodinný a opatrovnícký zákoník), online - https://eli.gov.pl/api/acts/DU/2023/2809/text.html?utm_, cit. 1

⁴⁴ Čl. 58 § 1 Kodeks rodzinny i opiekuńczy

⁴⁵ Čl. 93 Kodeks rodzinny i opiekuńczy

⁴⁶ Čl. 95 Kodeks rodzinny i opiekuńczy

s dítětem, která je v souladu s nejlepším zájmem dítěte. Zákon současně vychází z toho, že sourozenci by měli být vychováváni společně.⁴⁷

Pokud se rodiče na způsobu výkonu rodičovské odpovědnosti nedohodnou, rozhodne soud s přihlédnutím k právu dítěte na výchovu oběma rodiči. Soud může upravit způsob společného výkonu rodičovské odpovědnosti a styk rodičů s dítětem, případně může svěřit výkon rodičovské odpovědnosti jednomu z rodičů a současně omezit rodičovskou odpovědnost druhého rodiče na konkrétně vymezené povinnosti a práva ve vztahu k dítěti, pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte.⁴⁸ Polská úprava tak výslovně rozlišuje mezi samotným výkonem rodičovské odpovědnosti a faktickým uspořádáním péče o dítě. Svěření výkonu rodičovské odpovědnosti jednomu rodiči proto neznamená automaticky úplné zbavení druhého rodiče jeho práv a povinností.

V případě významných záležitostí týkajících se dítěte rozhodují rodiče, kteří mají rodičovskou odpovědnost, společně. Pokud se na takové otázce nedohodnou, rozhodne na návrh jednoho z nich opatrovnícký soud.⁴⁹ Omezení rodičovské odpovědnosti rodiče je možné zejména tehdy, pokud existuje překážka výkonu odpovědnosti nebo pokud rodiče neplní své povinnosti.⁵⁰ Pokud tyto překážky pominou, je možné rodičovskou odpovědnost obnovit.⁵¹

Rakousko

Rakouská právní úprava⁵² vychází z principu rovného postavení rodičů a z požadavku ochrany blaha dítěte (*Kindeswohl*). Rodiče a děti jsou povinni se navzájem podporovat a respektovat a práva a povinnosti rodičů jsou zásadně stejná. Během výkonu svých povinností by měli rodiče dbát na blaho svých dětí. Zákon demonstrativně určuje některá kritéria pro posuzování blaha dítěte, zejména se jedná o schopnost rodiče dostatečně zabezpečit fyzickou a duševní integritu dítěte.⁵³ Terminologicky se rakouská právní úprava potýká s mezinárodním označením rodičovská odpovědnost (*elterliche Verantwortung*) a péčí (*Obsorge*). Všeobecný rakouský občanský zákoník používá druhý zmíněný pojem, který zákon definuje jako odpovědnost za péči a výchovu, správu majetku a za zastupování v těchto i všech dalších záležitostech.⁵⁴

Při společné péči se rodiče musí dohodnout, v čí domácnosti bude dítě převážně žít.^{55,56} Skutečnost, že dítě žije převážně u jednoho rodiče, proto sama o sobě neznamená, že druhý rodič ztrácí péči. Rodiče se mohou dohodnout, že jeden z rodičů získá výhradní péči o dítě, nebo že péče jednoho z rodičů bude omezena na specifické záležitosti. Je tedy možné, aby oba rodiče měli společnou péči, zatímco dítě převážně žilo u jednoho z nich. Zároveň existuje možnost výlučné péče jednoho rodiče. Pokud to vyžaduje výchova dítěte, má rodič, který má dítě svěřeno do péče, také právo určit jeho bydliště.⁵⁷

⁴⁷ Čl. 107 Kodeks rodzinny i opiekuńczy

⁴⁸ Čl. 58 §1a Kodeks rodzinny i opiekuńczy

⁴⁹ Čl. 97 §2 Kodeks rodzinny i opiekuńczy

⁵⁰ Čl. 111 §1 Kodeks rodzinny i opiekuńczy

⁵¹ Čl. 111 §2 Kodeks rodzinny i opiekuńczy

⁵² Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (ABGB), online -

[https://www.ris.bka.gv.at/myracloud-](https://www.ris.bka.gv.at/myracloud-captcha/?q=%2FGeltendeFassung.wxe%3FAbfrage%3DBundesnormen%26Gesetzesnummer%3D10001622)

[captcha/?q=%2FGeltendeFassung.wxe%3FAbfrage%3DBundesnormen%26Gesetzesnummer%3D10001622](https://www.ris.bka.gv.at/myracloud-captcha/?q=%2FGeltendeFassung.wxe%3FAbfrage%3DBundesnormen%26Gesetzesnummer%3D10001622), cit. 5. 8.

2026

⁵³ § 138 ABGB

⁵⁴ § 158 ABGB

⁵⁵ § 179 ABGB

⁵⁶ § 190 ABGB

⁵⁷ § 162 ABGB

Pokud se rodiče po rozvodu nebo rozchodu nedohodnou na dalším uspořádání péče, případně pokud jeden z rodičů požaduje výlučnou péči nebo změnu dosavadního uspořádání, může soud nejprve stanovit předběžnou úpravu rodičovské odpovědnosti. V této fázi soud zpravidla svěří dítě do primární péče jednoho rodiče v jeho domácnosti na dobu šesti měsíců, přičemž druhému rodiči zachová dostatečný styk s dítětem. Po uplynutí této lhůty soud rozhodne o konečném uspořádání, podle zkušeností získaných v průběhu předběžné fáze, a především podle nejlepšího zájmu dítěte. Při podstatné změně poměrů může být následně dosavadní úprava znovu změněna.⁵⁸

Při společné péči je významné, že každý z rodičů je zásadně oprávněn dítě samostatně zastupovat a právní jednání jednoho rodiče je platné i přes nesouhlas druhého. U některých zvlášť významných rozhodnutí však zákon vyžaduje souhlas druhého rodiče. Jde například o změnu jména dítěte, změnu jeho náboženské příslušnosti, některé otázky spojené s pěstounskou péčí, občanstvím či předčasným ukončením některých smluv dítěte. U významných majetkových jednání je navíc vyžadován souhlas druhého rodiče a v zákonem stanovených případech také schválení soudu.⁵⁹ Rakouský model tedy neřeší každý nesouhlas rodičů automaticky přenesením rozhodovací pravomoci na jednoho z nich. Zákon stanoví případy, kdy může jednat každý rodič samostatně, a případy, kdy je nutná součinnost obou rodičů nebo souhlas soudu. Pokud konflikt rodičů ohrožuje blaho dítěte, může zasáhnout soud.⁶⁰ V případě výlučné péče není souhlas druhého rodiče vyžadován. Je nutné jej o zamýšleném rozhodnutí informovat, aby měl možnost se k rozhodnutí vyjádřit.⁶¹

Zásah do péče je odůvodněn především ohrožením blaha dítěte. Pokud chování rodičů ohrožuje blaho nezletilého dítěte, soud musí přijmout potřebná opatření k jeho ochraně. Může přitom péči zcela nebo zčásti odejmout, a to včetně oprávnění k právnímu zastupování v příslušné oblasti. Zásah proto nemusí znamenat úplné odebrání rodičovské odpovědnosti – soud může zasáhnout pouze v určité oblasti.⁶²

Slovensko

Slovenská právní úprava⁶³ vychází ze společného výkonu rodičovských práv a povinností oběma rodiči. Při rozhodování o jejich výkonu soud vždy přihlíží k zájmu nezletilého dítěte a respektuje jeho právo na zachování vztahu k oběma rodičům.⁶⁴ Rodiče, kteří spolu nežijí, se mohou dohodnout na úpravě výkonu svých rodičovských práv a povinností.⁶⁵ Nedojde-li mezi nimi k dohodě, může soud výkon těchto práv a povinností upravit i bez návrhu.

Dohoda či rozhodnutí o výkonu rodičovské péče je nutnou součástí rozhodnutí, kterým soud rozvádí manželství rodičů nezletilého dítěte. Soud může přitom dítě svěřit do společné osobní péče obou rodičů, do střídavé osobní péče obou rodičů nebo do osobní péče jednoho z rodičů.⁶⁶ Při rozhodování soud zohledňuje zejména schopnost rodičů vychovávat dítě v příslušném typu péče s ohledem na zájem a potřeby dítěte.⁶⁷ V případě společné péče je nutný společný souhlas rodičů.

⁵⁸ § 180 ABGB

⁵⁹ § 167 ABGB

⁶⁰ § 168 ABGB

⁶¹ § 189 ABGB

⁶² § 181 ABGB

⁶³ Zákon o rodine, online - <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-36>, cit. 5. 9. 2026

⁶⁴ § 28 zákona o rodine

⁶⁵ § 24 odst. 4 zákona o rodine

⁶⁶ § 24 zákona o rodine

⁶⁷ § 24 odst. 2 a 3 zákona o rodine

Od otázky osobní péče je třeba odlišit rozhodování o podstatných záležitostech spojených s výkonem rodičovských práv a povinností. Pokud se rodiče na takové otázce nedohodnou, například ohledně vystěhování dítěte do ciziny, správy jeho majetku, státního občanství, souhlasu s poskytováním zdravotní péče, rozhodne na návrh některého z rodičů soud.⁶⁸

K pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti může soud přistoupit tehdy, brání-li rodiči ve výkonu jeho práv a povinností závažná překážka a je-li takové opatření v zájmu nezletilého dítěte. Nejzávažnější zásah představuje zbavení výkonu rodičovské odpovědnosti. K němu může soud přistoupit zejména v případě, kdy rodič svých práv a povinností zneužívá, například týráním, zneužíváním, zanedbáváním nebo jiným závažným špatným zacházením s dítětem, případně pokud jejich výkon navzdory předchozím upozorněním závažným způsobem zanedbává.⁶⁹

Pokud se opatření týká pouze jednoho z rodičů, vykonává rodičovská práva a povinnosti v plném rozsahu druhý rodič.⁷⁰

Španělsko

Španělská právní úprava vychází z toho, že rodičovská odpovědnost je společně vykonávána oběma rodiči. Rodiče mají povinnost ji vykonávat v souladu s nejlepším zájmem dítěte. V případě rozchodu je dohoda rodičů základním způsobem úpravy poměrů k dítěti.⁷¹ Pro vytvoření dohody se strany soustředí především na výkon rodičovské odpovědnosti a rozdělení jednotlivých pravomocí mezi rodiče. Rodiče se mohou dohodnout na výlučné péči jednoho z nich nebo na společné péči. Nedojde-li mezi rodiči k dohodě, může o režimu péče rozhodnout soud; za zákonem stanovených podmínek může rozhodnout jak o výlučné péči jednoho rodiče, tak o společné péči obou rodičů.⁷²

Zvláštní ochranu poskytuje španělská úprava dětem v případech domácího či genderové podmněného násilí a některých trestních řízení. Za zákonem stanovených podmínek se nestanoví nebo pozastavuje styk s dítětem či péče o dítě ve vztahu k rodiči, proti němuž je vedeno trestní řízení pro závažné trestné činy vůči druhému rodiči nebo dětem. Soud však může výjimečně styk nebo péči upravit, pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte a po posouzení vztahu mezi dítětem a rodičem.⁷³

V případě neshody rodičů při výkonu rodičovské odpovědnosti se může kterýkoli z nich obrátit na soud. Soud po vyslechnutí rodičů a dítěte, je-li dostatečně zralé, a vždy, pokud je starší dvanácti let, rozhodne, kterému z rodičů svěří rozhodovací pravomoc. Pokud se neshody opakují nebo existuje jiný závažný důvod bránící řádnému výkonu rodičovské odpovědnosti, může soud zcela nebo částečně svěřit výkon rodičovské odpovědnosti jednomu rodiči nebo jednotlivé funkce mezi rodiče rozdělit. Takové opatření je časově omezené a může být stanoveno nejdéle na dva roky.⁷⁴

Z hlediska řešení významných neshod mezi rodiči umožňuje právní úprava, aby soud přiznal pravomoc rozhodnout v konkrétní věci jednomu z rodičů, aniž by tím docházelo ke změně celkového výkonu rodičovské odpovědnosti druhého rodiče. Teprve v případě opakovaných neshod nebo existence jiných závažných okolností, které brání řádnému výkonu rodičovské

⁶⁸ § 35 zákona o rodině

⁶⁹ § 38 odst. 4 zákona o rodině

⁷⁰ § 39 zákona o rodině

⁷¹ Código Civil (občanský zákoník), online - https://noticias.juridicas.com/base_datos/Privado/cc.l1t7.html#l1t7, cit. 20. 8. 2026

⁷² § 92 Código Civil

⁷³ § 94 Código Civil

⁷⁴ § 156 Código Civil

odpovědnosti, může soud její výkon zcela nebo částečně svěřit jednomu z rodičů, případně rozdělit jednotlivé funkce rodičovské odpovědnosti mezi oba rodiče.

K omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti může dojít na základě soudního rozhodnutí, zejména při neplnění povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti nebo v souvislosti s rozhodnutím vydaným v trestním či manželském řízení.⁷⁵ Odnětí může být úplné nebo částečné. Pokud důvod, který k odnětí vedl, následně pomine, může být rodičovská odpovědnost na základě rozhodnutí soudu obnovena, pokud je to v nejlepším zájmu dítěte.

Švédsko

Švédská právní úprava rozlišuje mezi rodičovskou odpovědností (*föräldraansvar*), péčí o dítě (*vårdnad*), jeho bydlištěm (*boende*) a stykem s dítětem.⁷⁶ Pro úpravu poměrů rodičů po jejich rozchodu či rozvodu je proto podstatné zejména samostatně určit, zda bude dítě v péči obou rodičů, nebo pouze jednoho z nich, a kde bude dítě bydlet. Bydliště dítěte představuje odlišnou otázku od péče – i při společné péči může soud určit, že dítě bude žít převážně pouze u jednoho rodiče, případně mohou rodiče dohodnout bydliště dítěte u jednoho nebo u obou rodičů. Dítě má zároveň právo na styk s rodičem, se kterým nežije, pokud takový styk není v rozporu s jeho nejlepším zájmem.

Švédská právní úprava výslovně rozlišuje společnou a výlučnou péči (*vårdnad*). Dítě může být v péči obou rodičů nebo pouze jednoho z nich.⁷⁷ Společná péče představuje základní východisko, avšak soud může za splnění zákonných podmínek rozhodnout o výlučné péči jednoho rodiče. Při rozhodování, zda má být péče společná, nebo výlučná, soud věnuje zvláštní pozornost především schopnosti rodičů upřednostnit potřeby dítěte a nést společnou odpovědnost v otázkách, které se dítěte týkají.⁷⁸ Vedle toho soud posuzuje celkové okolnosti případu a zejména vztah dítěte k rodičům, jeho potřebu bezpečné a kvalitní péče a jeho potřebu kontaktu s rodiči a dalšími blízkými osobami. Švédská úprava tak vedle nejlepšího zájmu dítěte výslovně zohledňuje schopnost rodičů spolupracovat a společně vykonávat odpovědnost za dítě. Neschopnost rodičů nést společnou odpovědnost proto může být významným faktorem při rozhodování o tom, zda má být péče společná, nebo výlučná.⁷⁹

Otázka bydliště dítěte (*boende*) je od péče právně oddělena. Je-li dítě v péči obou rodičů, může soud na žádost jednoho nebo obou rodičů rozhodnout, se kterým z nich bude dítě žít. Rodiče se rovněž mohou na bydlišti dítěte dohodnout. Taková dohoda musí být písemná a schválena příslušným orgánem sociální péče. Z toho vyplývá, že dítě může mít bydliště pouze u jednoho rodiče, aniž by tím byla dotčena společná péče obou rodičů.⁸⁰

V případě společné péče mají oba rodiče právo a povinnost rozhodovat o osobních záležitostech dítěte. Pokud se jeden z rodičů nemůže rozhodování účastnit z důvodu nepřítomnosti, nemoci nebo jiné překážky, může druhý rodič v naléhavých případech rozhodnout samostatně. Nemůže však bez dalšího rozhodovat o otázkách, které mají zásadní význam pro budoucnost dítěte, pokud takové rozhodnutí jednoznačně nevyžaduje nejlepší zájem dítěte.⁸¹

⁷⁵ § 170 Código Civil

⁷⁶ Föräldrabalk (1949:381) (zákon o dětech a rodičích) online - https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/foraldrabalk-1949381_sfs-1949-381, cit. 26. 8. 2026

⁷⁷ Kapitola 6, § 2 Föräldrabalken

⁷⁸ Kapitola 6, § 5 Föräldrabalken

⁷⁹ Kapitola 6, § 8 Föräldrabalken

⁸⁰ Kapitola 6, § 14a Föräldrabalken

⁸¹ Kapitola 6, § 13 Föräldrabalken

Švédská úprava zároveň obsahuje zvláštní mechanismus pro případy, kdy jeden z rodičů odmítá souhlasit s určitým opatřením, které je nezbytné pro dítě. Za zákonem stanovených podmínek může příslušný orgán sociální péče rozhodnout, že určité opatření může být provedeno i bez souhlasu druhého rodiče, pokud je to nezbytné v nejlepším zájmu dítěte. Týká se to například některých forem psychologického či psychiatrického vyšetření nebo léčby, podpůrných opatření a dalších zákonem vymezených sociálních či zdravotních služeb.⁸²

K omezení či změně péče může dojít zejména tehdy, pokud rodič při výkonu péče dítě týrá, zanedbává nebo o něj jinak nepečuje způsobem, který představuje trvalé nebezpečí pro jeho zdraví nebo vývoj.⁸³ Pokud je dítě ve společné péči a jeden z rodičů je trvale zbaven možnosti péči vykonávat, může soud svěřit péči pouze druhému rodiči. Pokud se překážka týká obou rodičů, může být dítě svěřeno jednomu nebo dvěma zvlášť ustanoveným opatrovníkům.⁸⁴

Zdroje

Právní předpisy jsou uvedeny v jednotlivých kapitolách.

Překlady jednotlivých zákonů provedla autorka z pomoci strojového překladu Google Translate. Překlad je revidovaný a některé pasáže byly kontrolovány odlišným překladačem.

Anotace/Annotation

Rodičovská odpovědnost a péče o dítě ve vybraných evropských právních řádech

Práce se zabývá právní úpravou rodičovské odpovědnosti a forem péče o dítě ve vybraných evropských zemích. Prostřednictvím komparativní analýzy zkoumá, jak jednotlivé právní řády řeší neshody rodičů v zásadních otázkách týkajících se dítěte a za jakých podmínek může dojít k omezení rodičovské odpovědnosti. Cílem práce je zjistit, zda lze v evropských právních řádech svěřit dítě fakticky do péče jednoho rodiče, aniž by tím byla omezena rodičovská odpovědnost druhého rodiče.

Klíčová slova: rodičovská odpovědnost, péče o dítě, nejlepší zájem dítěte, neshody rodičů

Parental Responsibility and Child Care in Selected European Legal Systems

The thesis examines the legal regulation of parental responsibility and forms of childcare in selected European countries. Through a comparative analysis, it explores how individual legal systems address parental disagreements concerning fundamental matters relating to the child and under what conditions parental responsibility may be restricted. The main question is whether, under European legal systems, a child may be placed de facto in the care of one parent without restricting the parental responsibility of the other parent.

Key words: parental responsibility, child care, best interests of the child, parental disputes

⁸² Kpaitola 6, § 13a Föräldrabalken

⁸³ Kapitola 6, § 7 Föräldrabalken

⁸⁴ Kapitola 6, § 8a Föräldrabalken

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání
	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období	CZ PRES Podklady pro předsednictví ČR v Radě EU	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY A SEMINÁŘE pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	PARLAMENTNÍ OBCHOD v prostorech informačního střediska PS
Oddělení rozpočtových a ekonomických analýz	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	STÁTNÍ ROZPOČET Analýza návrhu státního rozpočtu	STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET Analýza státního závěrečného účtu	INFOGRAFIKA Stručné grafické analytické materiály

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

Název: Rodičovská odpovědnost a péče o dítě ve vybraných evropských právních rádech

Autoři: Pýchová, M.

Číslo: Srovnávací studie č. 5.462

Datum: září 2026

Klíčová slova:

rodičovská odpovědnost; péče o dítě; omezení rodičovské odpovědnost

EDICE: STUDIE

Typ edice: online, ISSN 2533-4131

URL: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1>

První vydání edice: červenec 1991

Frekvence vydání edice: nepravidelná

Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky

Jazyk: CZ

Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1